Lähettäjä: Jaakkola Riku (TIV)
Lähetetty: perjantai 20. maaliskuuta 2020 11.19
Vastaanottaja: 'Tuokila Marja' <Marja.Tuokila@eduskunta.fi>
Aihe: VS: Oikeudenhoito koronan aikana

Hei,

Tuomioistuinvirasto pyrkii auttamaan ja tukemaan tuomioistuimia tässäkin tilanteessa. Pyrimme myös yhtenäistämään tuomioistuinten käytäntöjä niin pitkälle kuin se on mahdollista. Täytyy kuitenkin muistaa, että tuomioistuimet ovat lainkäyttötoiminnassaan itsenäisiä ja riippumattomia. Yksittäisten lainkäyttöasioiden osalta päätökset tekee viime kädessä asiaa käsittelevä tuomari.

Ohjeistus

Konkreettisina toimenpiteinä olemme laatineet tuomioistuimille suositusluonteisia ohjeita, ensin perjantaina 13.3.2020 ja tilanteen muututtua uudelleen keskiviikkona 18.3.2020 (molemmat liitteenä). Näillä ohjeilla olemme pyrkineet auttamaan tuomioistuimia niiden omien linjausten ja ohjeiden laatimisessa sekä yhtenäistämään eri tuomioistuinten käytäntöjä. Ennen jälkimmäisen ohjeistuksen laatimista olemme keskiviikkona 18.3.2020 pitäneet tuomioistuinten päälliköille ja hallintopäälliköille yhteisen skype-tilaisuuden, jossa olemme kuulleet tuomioistuinten näkemyksiä. Pääviesti ohjeistuksessamme on kaikki tuomioistuinten käsiteltävänä olevat asiat tulisi tässäkin tilanteessa pyrkiä hoitamaan, kuitenkin siten, ettei henkilökunnan ja asian osaisten terveyttä vaaranneta altistamalla heitä koronavirustartunnoille. Suosittelemme etäyhteyksien (video, skype, puhelin) käyttöä kaikissa mahdollisissa tilanteissa. Lisäksi olemme antaneet ohjeet asioiden priorisoinnista sikäli, kun kaikkia asioita ei pystytä käsittelemään. Liitteenä olevat ohjeet käsittelevät lainkäyttötehtävien lisäksi muun muassa työskentelyn järjestämistä (etätyö) ja asiakaspalvelua.

Tuomioistuimet ovat laatineet omia ohjeistuksiaan Tuomioistuinviraston laatiman ohjeistuksen pohjalta. Osa tuomioistuimista on päättänyt ottaa TIV:n ohjeistuksen sellaisenaan käyttöön ja osa on muokannut omaa ohjeistustaan tuomioistuimen ja sen tuomiopiirin erityisten olosuhteiden mukaiseksi.

Tilanne käytännössä

Koronaviruksen leviämisvaara on suurin käräjäoikeuksissa, joissa asioi selvästi eniten ihmisiä ja joissa järjestetään selvästi eniten suullisia istuntoja. Käytännössä tuomioistuinten välillä näyttäisi olevan jonkin verran eroja siinä, kuinka laajasti istuntokäsittelyjä on lähdetty peruuttamaan. Tuomioistuinviraston ohjeistus lähtee siitä, että istunnon peruuttamisen tarve pitäisi aina arvioida tapauskohtaisesti. Tulisi selvittää, onko istuntoa mahdollista toimittaa etäyhteyksiä hyödyntämällä siten, ettei virustartunnalle altistumisen vaaraa ole. Osa tuomioistuimista on lähtenyt siitä, että suulliset istunnot olisi lähtökohtaisesti syytä peruuttaa, ellei kysymys ole kiireellisestä pakkokeinoasiasta tai asiasta, johon liittyy vapaudenmenetys (tutkintavankien rikosasiat).

Käytännössä eroja tuomioistuinten välillä aiheutuu siitä, että koronavirustilanne ja riski leviämisestä on erilainen eri puolilla maata. Käytännön tilannetta vaikeuttaa myös se, että etäyhteydet toimivat vaihtelevasti ja esimerkiksi videoneuvottelulaitteita ei ole tuomioistuimissa riittävästi. Valtori on saanut parannettua tuomioistuinten verkon kapasiteettia ja tällä hetkellä tuomioistuinten tietoliikenneyhteydet näyttäisivät toimivan kohtuullisesti. Tilanteeseen vaikuttaa kuitenkin myös muiden asianosaisten verkkoyhteyksien toimivuus. Tietoliikenneyhteyksien toimivuus ja videoneuvottelulaitteiden määrät asettavat siten rajoituksia tuomioistuinten mahdollisuuksille toimia.

Tilanteen seuranta

Tuomioistuinvirasto seuraa tilannetta aktiivisesti ja pyrkii reagoimaan tilanteen muutoksiin mahdollisimman reaaliaikaisesti. Olemme jatkuvasti tuomioistuinten tavoitettavissa ja saammekin päivittäin erilaisia tukipyyntöjä. Pidämme tuomioistuinten johdon kanssa säännöllisesti kerran viikossa tilannepalavereja (skypen välityksellä). Seuraava tilannepalaverimme on keskiviikkona 25.3.2020.

Seuraukset ja tuomioistuinten toiminnan turvaaminen

Selvää on, että koronan seurauksena valtaosa tuomioistuinten istuntokäsittelyistä ainakin kevään aikana joudutaan peruuttamaan. Tämä tulee aiheuttamaan merkittäviä pidennyksiä käsittelyaikoihin ja asioiden käsittelyn ruuhkautumista. Tuomioistuimet tulevat tarvitsemaan merkittäviä lisäresursseja, jotta ruuhkat saadaan peruttua ja kansalaisten oikeus saada asiansa kohtuullisessa ajassa käsitellyksi pystytään jatkossa turvaamaan. Sitä, kuinka paljon käsittelyajat pidentyvät ja kuinka paljon lisäresursseja tarvitaan, on tässä vaiheessa mahdoton arvioida.

Mikäli teillä on asiasta kysyttävää ja kaipaatte lisätietoja, vastaan mielelläni.

Ystävällisin terveisin,

Riku Jaakkola
Ylijohtaja – Överdirektör

Tuomioistuinvirasto – Domstolsverket
PL 100, 00085 Tuomioistuinvirasto
Silkkitehtaantie 5C, Vantaa
029 565 0513
riku.p.jaakkola@oikeus.fi

Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket